

ТАҚРИЗИ

муаллими калони кафедраи ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, номзади илмҳои таърих Маҳмадов Убайдулло Давлатович оид ба диссертатсияи И. Маҳмадов таҳти унвони “Таърихи ташаккул ва инкишофи муассисаҳои тиббӣ дар минтақаи Кӯлоб (солҳои 1924 – 1991)”, барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.02 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик), ш. Душанбе- 2022.

Мавзӯи пешниҳодшуда актуалӣ мебошад ва то имрӯз пурра таҳқиқ нашудааст. Маъмул аст, ки соҳаи тибб қисми муҳими таърихи ҷомеа буда, ҳолати саломатии аҳолиро инъикос мекунад. Мавзӯи мазкур қисми муҳими таърихи тибби Ҷумҳурии Тоҷикистон буда таҳқиқи ин мавзӯъ саҳифаҳои илми таърихи ватаниро ғанӣ мегардонад. Бо туфайли тадқиқоти мазкур саҳифаҳои нави қорномаҳои табибони Тоҷикистон рӯи қор оварда шуданд. Тадқиқоти таърихи соҳаи тибби минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон аз ҷиҳати хронологӣ давраи ғалабаи солҳои 1924 – 1991-ро дар бар мегирад.

Унвонҷӯ муҳимияти илми мавзӯро чунин инъикос намудааст:

- рушди соҳаи тибб дар мисоли яке аз минтақаҳои ҷумҳурӣ таҳлил шуда, саҳифаҳои таърихи он дар солҳои 1920-ум, аз ҷумла пешгирӣ ва табобати бемориҳои сироятёбанда мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст;
- муҳимияти рисола дар он дида мешавад, ки дар он таърихи инкишофи соҳаи мавриди омӯзиш қарор гирифта, алоқамандии он аз сохтори сиёсӣ, идорӣ ва алоқамандӣ бо илм нишон дода мешавад;
- дар рисола рушди соҳаи тиб, мушкilot, ҳодисаҳои сиёсии бавучудомада ва пайомадҳои он барои соҳа дар мисоли минтақаи Кӯлоб аз нуқтаи назари илмӣ-муқоисавӣ таҳлил гардида, давраҳои инкишофи он нишон дода шудааст;
- омӯзиши мавзӯи мазкур методҳои нави таҳқиқотро пешбинӣ намуда, дар омӯзиши таърихи замони муосири халқи тоҷик саҳми муайян мегузорад.

Мавзӯи мазкур бори нахуст дар шакли қорномаи илмӣ-таҳқиқотии мукамал сурат гирифт, ки ин муҳимияти таҳқиқотӣ ва нағсонии онро ташкил медиҳад. Душворӣҳо ва қомебиҳои тибби тоҷик омӯхта шуда, аҳамияти он барои ҷомеа аз назари илми таърих баҳогузорӣ карда шудааст, ки бартарияти таҳқиқотро нишон медиҳад. Дар тадқиқот бори аввал дар мисоли минтақаи Кӯлоб омилҳои ғавти одамон аз бемориҳои сирояткунанда бо таърих ба маводи бойгонӣ рӯйи қор оварда шуд, марҳилаҳои таърихии муборизаи табибон бо ин бемориҳо таҳқиқ

гардид, ки ин низ аз муваффақиятҳои унвонҷӯ дар қисмати навғонии рисола мебошад.

Аҳамияти назариявии тадқиқоти мазкур дар он аст, ки маълумотҳои таърихӣ доир ба тибби Тоҷикистон, ки то ба ин дам таҳқиқ нашуданд, ҷамъоварӣ шуда дар шакли рисолаи мукаммали илмӣ ба тасвир расонида шуд ва тамоми ҷанбаҳои ин мавзӯ дар асоси далелҳо муайян гардиданд.

Саҳми шахсии доғалаб дар он аст, ки ӯ дар давоми тадқиқот аз сарчашмаҳои илмӣ, ҳуҷҷатҳои бойгонӣ, ҳисоботҳои ташкилотҳои давлатӣ ва дигар маводҳои муътамад истифода бурда, саҳифаҳои норавшани қорнамоиҳои қормандони соҳаи тибби собиқ вилояти Кӯлобро мавриди таҳлил қарор додааст. Муҳим аст, ки дар навбати худ тадқиқотҳои саҳроӣ гузаронида шудаанд ва дар натиҷа факту рақамҳои қаблан номаълум дарёфт гардида дар рисола дарҷ карда шуданд.

Асосҳои методологияи таҳқиқот ба мақсад ва вазифаҳои дар пеш гузошта мутобиқ карда шудаанд. Дар рафти тадқиқоти мазкур методологияи материализми диалектикий тадқиқот бо истифода аз категорияҳои фалсафӣ васеъ истифода гардид. Истифодаи методи диалектикӣ ба унвонҷӯ имкон дод, ки омӯзиши мавзӯ ба тартиби муайян пеш бурда шавад. Аз ҷумла таҳлилҳои муқоисавии давраҳои гуногун гузаронида шуда, фарқияту хусусиятҳои онҳо таҳлил гардиданд. Дар рафти тадқиқот моҳияти ҳодисаҳо давра ба давра бо тартиби хронологӣ бо методи таърихият (историзм) пурра таҳлил гардид. Инчунин методҳои таҳлили структуравӣ ва синтез ҳамчун методи ҳулосабарорӣ ва методи таҳлили математикӣ барои тартиб ва муқоиса қардани факту рақамҳо истифода гардид. Барои расидан ба мақсадҳои гузашташуда категорияҳои илмӣ таҳлил, муқоиса, мантиқ, таҳлили омӯрӣ, омӯзиши бойгонӣ, ҳулосабарорӣ ва дигар услубҳои тадқиқот истифода гардиданд.

Муаллиф ба принципҳои таърихӣ, муносибати объективонаи таҳқиқот такя намуда, раванди омӯзиши таърихи муассисаҳои маданӣ – равшаннамоии минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлонро бо далелҳо воқеъбинона мавриди таҳлил қарор додааст.

Таҳқиқоти мазкур натиҷаи фаъолияти ҷандинсола буда, мазмуну мундариҷаи он дар 8 мақолаҳое, ки дар маҷалаҳои тақриршавандаи ҚОА Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ва ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардида, инъикос ёфтааст. Инчунин натиҷаи таҳқиқоти илмӣ дар конференсияҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ пешниҳод шудааст.

Ҳамин тавр, диссертатсияи унвончӯ Маҳмадов Иброҳим Мирзошарифович «Таърихи ташаккул ва инкишофи муассисаҳои тиббӣ дар минтақаи Кӯлоб (солҳои 1924 – 1991)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07 00 02 – таърихи ватанӣ ба талаботи Комиссияи Олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ ҷавобгӯ буда, барои дифоъ ба Шӯрои диссертатсионии Институти Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносӣ ба номи Аҳмади Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон пешниҳод мешавад.

Муаллими калони кафедраи ҳуқуқи
Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ
Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ,
номзади илмҳои таърих

Маҳмадов У.Д.

Маълумот барои тамос:

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе хиёбони Рӯдакӣ, 121
телефон: (+99237) 2247805
Почтаи электронӣ: info@tgpu.tj

Имзои Маҳмадов Убайдулло Давлатовичро
тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати кадрҳо,
коргузорӣ ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ
Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Назарзода Д.Қ.

28.03.2022